№ 40 (1353)
ВТОРНИК
АПРЕЛЬ
1
1941 во
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА
СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

ССР СОЮЗСА СОВНАРКОМЫН

НЕЧЕРНОЗЕМНӦЙ ПОЛОСАСА КОЛХОЗЪЯСЫН ДА СОВХОЗЪЯСЫН ПРАВИЛЬНӦЙ СЕВООБОРОТЪЯС ПЫРТӦМ ЙЫЛЫСЬ

ССР Союзса Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧвет примитіс постановление „Нечерноземнӧй полосаса колхозъясын да совхозъясын правильнӧй севооборотъяс пыртӧм йылысь“.

ССР Союзса Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧвет пасйис выль муяс освоитан да сельскохозяйственнӧй культураяслысь урожайность кыпӧдан юкӧнын „Нечерноземнӧй полосаса областьясын, крайясын да республикаясын колхозъяс организационно - хозяйственнӧя ёнмӧдӧм да видзму овмӧс кыпӧдӧм йылысь“ СССР-са Совнаркомлысь да ВКП(б) ЦК-лысь 1935 во декабрь 19 лунся постановление СССР-са Наркомземӧн, республиканскӧй, областнӧй да районнӧй сӧветскӧй да земельнӧй органъясӧн неудовлетворительнӧя олӧмӧ пӧртӧм.

Нечерноземнӧй полосаса республикаяс да областьяс кузя выль муяс освоитан план 1940 воын тыртӧма сӧмын 38,5 прӧчент вылӧ. Неудовлетворительнӧя используйтсьӧны МТС-яслы принадлежитысь мелиоративнӧй машинаяс. Оньдз нӧшта омӧль делӧыс правильнӧй севооборотъяс пыртӧмӧн да торйӧн нин найӧс соблюдайтӧмӧн.

Нечерноземнӧй полосаса видзму овмӧс кыпӧдӧм водзӧ ӧддзӧдӧм, почвалысь плодородие тӧдчымӧн содтӧм, урожайность кыпӧдӧм да нечерноземнӧй полосаса колхозъясын да совхозъясын быдмысь животноводстволы крепыд кормовӧй база лӧсьӧдӧм обеспечитӧм могысь ССР Союзса Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧвет постановитіс:

Пыртны Архангельскӧй, Вологодскӧй, Горьковскӧй, Ивановскӧй, Калининскӧй, Кировскӧй, Ленинградскӧй, Молотовскӧй, Московскӧй, Орловскӧй, Рязанскӧй, Свердловскӧй, Смоленскӧй, Тульскӧй да Ярославскӧй областьясса, Коми, Мордовскӧй, Марийскӧй, Татарскӧй, Удмуртскӧй да Чувашскӧй АССР-ясса, Белорусскӧй да Карело-Финскӧй ССР-ясса колхозъясын да совхозъясын севооборотъяс турун кӧдзӧм, чернӧй да занятӧй паръяс применитӧмӧн.

I. КОЛХОЗЪЯС КУЗЯ

1. Пыртны севооборотъяс первой ӧчередын льноводнӧй колхозъясын, районнӧй семеноводческӧй колхозъясын, гырысь животноводческӧй фермаясса колхозъясын, кодъясӧс абу обеспечитӧма кормовӧй угодиеясӧн, пригороднӧй зонаясса овощнӧй колхозъясын да картофелеперерабатывающӧй да сахарнӧй промышленностьын расположитчӧм колхозъясын:

а) льноводнӧй колхозъясын пыртны медсясӧ 7—8 либӧ 9-польнӧй севооборотъяс чистӧй либӧ медсясӧ вико-овсянӧй парӧн занятӧй 1—2 полеӧн, ӧзимӧй культураяс 1—2 полеӧн, шабді не унджык ӧти полеысь, клевер тимофеевкакӧд смесьын кык полеӧдз да яровӧй колосовӧй, бобовӧй да пропашнӧй культураяслӧн 2—4 полеӧн;

б) колхозъясын, кӧні оз кӧдзны шабді (находитчӧны тырмымӧн васӧд районъясын) пыртны медсясӧ 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн ӧти полеӧн, ӧзимӧй культураяслӧн кык полеӧдз, унавося турунъяслӧн 2 полеӧдз да яровӧй колосовӧй, бобовӧй да пропашнӧй культураяслӧн 3—4 полеясӧн;

в) нечерноземнӧй полосалӧн асыввыв районъясса колхозъясын, кӧні ӧзимӧйяслысь кӧдза должен лоны обеспечитӧма позянлун серти чистӧй паръясӧн, пыртны медсясӧ 8—9, а гырысь колхозъясын 10-польнӧй севооборотъяс, кодъясын разместитны чистӧй пар кузя ӧзимӧйяслысь кык полеӧдз, унавося турунъяслысь кык полеӧдз да яровӧй колосовӧй, бобовӧй да пропашнӧй культураяслысь 3—4 полеӧдз;

г) кокни лыа почвиа колхозъясын пыртны севооборотъяс 4—5—6—7 полеӧн турунъястӧг, люпиновӧй паръяс паськыда применяйтӧмӧн, а ӧзимӧй кӧдзаяс улысь поле используйтны медсясӧ пропашнӧй культураяс улӧ;

д) колхозъясын, кодъяс расположитчӧмаӧсь картофелеперерабатывающӧй да сахарнӧй заводъясса зонаясын, пыртны медсясӧ 7—8—9-польнӧй севооборотъяс картупельлӧн да сахарнӧй свеклалӧн 1—2 полеӧн, чистӧй парлӧн не унджык ӧти полеысь, ӧзимӧй культураяслӧн 1—2 полеӧн, мукӧд яровӧй культураяслӧн 2—3 полеӧн да унавося турунъяслӧн 2 полеӧдз;

е) развитӧй овощеводствоа колхозъясын пыртны 6—7—8-польнӧй севооборотъяс унавося турунъяслӧн 1—2 полеӧн, овощнӧй культураяслӧн да картупельлӧн 3—4 полеӧн да зерновӧй культураяслӧн 1—2 полеӧн либӧ пыртны кык севооборот—овощнӧй да полевӧй; тырмымӧн органическӧй удобрениеясӧн обеспечитӧм колхозъясын позьӧ пыртны овощнӧй севооборотъяс унавося турунъястӧг;

ж) семеноводческӧй рассадникъяс, луго-пастбищнӧй турунъяс районъясса колхозъясын пыртны севооборотъяс наын кӧйдыс вылӧ турунъяс 3—4 во чӧж используйтӧмӧн.

2. Сохранитны колхозъясын водзті пыртӧм севооборотъяс, найӧ кӧ ӧтвечайтӧны колхозъяслысь овмӧс водзӧ развивайтан условиеяслы да сетӧны позянлун правильнӧ разместитны кӧдза заданиеяс севооборотъяс освоитан во вылӧ.

3. Полевӧй севооборотъясын унавося турунъяс вермасны занимайтны кыдзи быдса полеяс, сідзжӧ и налысь юкӧнъяс да используйтсьыны кык во чӧж.

4. Установитны, мый быд колхозын пыртсьӧ, кыдзи правилӧ, ӧти полевӧй севооборот.

Колхозъясын, кодъяс имеитӧны пышлысь, каучуконосъяслысь либӧ махоркалысь тӧдчымӧн кӧдзаяс, вермасны лоны пыртӧмаӧсь специальнӧй севооборотъяс.

5. Кормовӧй база котыртӧм могысь, полевӧй севооборотъяскӧд радысь пыртны колхозъясын кормовӧй севооборотъяс, кӧні животноводческӧй фермаяс оз обеспечивайтчыны естественнӧй кормовӧй угодиеясӧн, а сідзжӧ колхозъясын, кӧні наын полевӧй севооборотъяс удаленность вӧсна абу целесообразнӧ размещайтны силоснӧй культураяслысь, корнеплодъяслысь да зеленӧй подкормкаяслысь кӧдзаяс.

Зерновӧй, техническӧй да овощнӧй культураяслысь кӧдзаяс включайтны кормовӧй севооборотъясӧ турунъяс кыдзи предшественникӧс бурджыка используйтӧм могысь.

6. Обяжитны республикаясса совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс куим тӧлысся срокӧн вайӧдны районъясӧдз кӧдза площадьяс, выль муяс освоитӧм, садъяс да ягодникъяс заложитӧм кузя, а сідзжӧ малопродуктивнӧй кормовӧй угодиеяс бурмӧдӧм кузя заданиеяс пыртан севооборотъяс тырвыйӧ освоитан кадӧдз.

Запретитны местнӧй сӧветскӧй органъяслы вежны выль муяс освоитӧм раскорчевка, кустарникъяс весалӧм да нюръяс косьтӧм щӧт весьтӧ, пастбищнӧй да луговӧй угодиеяс гӧрӧмӧн, мый оз сет делӧ вылын пользованиеын находитчысь общӧй земельнӧй рессурсъяс содтӧм да уна случайясын задерживайтӧ животноводство развивайтӧм.

7. Выль муяс освоитӧм кузя уджъяс бурмӧдӧм могысь обяжитны СССР-са Наркомземӧс, нечерноземнӧй полосаысь республикаясса совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс:

а) МТС-са годовӧй планъясын предусматривайтны осушительнӧй канаваяс вӧчӧм кузя, раскорчевка, кустарникъяс весалӧм, лугъяс да пастбищеяс вужсяньыс бурмӧдӧм кузя уджъяс, а сідзжӧ выль муяслысь пластъяс гӧрӧм да разделайтӧм да тайӧ уджъясӧ вӧчӧм бӧрся лӧсьӧдны систематическӧй контроль;

б) обеспечитны МТС-ясӧс мелиоративнӧй уджъяс нуӧдӧм вылӧ усиленнӧй рамаа плугъясӧн да корчевальнӧй да мукӧд мелиоративнӧй машинаяс наборӧн выль муяс освоитӧм кузя уджъяслӧн объёмысь зависимостьын.

МТС-ясысь, кодъяс помалісны выль муяс освоитӧм кузя уджъяс, вуджӧдны мелиоративнӧй машинаяс мукӧд МТС-ясӧ, кодъяс имеитӧны задание раскорчевка, кустарникъяс весалӧм, нюръяс косьтӧм кузя да абу обеспечитчӧмаӧсь инвентарӧн.

Обяжитны СССР-са Наркомземӧс, нечерноземнӧй полосаса республикаясысь совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс обеспечивайтны быд во тӧвся кадӧ коланa ремонт мелиоративнӧй машинаяслы сідзи, медым выль муяс освоитӧм кузя уджъяс заводитчиг кежлӧ став инвентарь вӧлі тырвыйӧ готовностьын.

Установитны, мый СССР-са Наркомзем республикаясса совнаркомъяскӧд да облисполкомъяскӧд ӧтвылысь быд во видлалӧны республикаясса наркомземъяслысь да облзояслысь отчетъяс выль муяс освоитӧм кузя план тыртӧм йылысь да вынсьӧдӧ, инвентаризация даннӧйяс подув вылын, МТС-ясӧ машинаяс перераспределитан да ваян планъяс выль муяс освоитӧм кузя заданиеяскӧд соответствиеын.

8. Обяжитны СССР-са Наркомземӧс, республикаясса совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс составитны выль муяс освоитан план, определитны тайӧ уджъяслысь стоимость, выль муяс освоитӧм кузя денежнӧй рӧскодъяслысь известнӧй юкӧн государство щӧт вылӧ вевттьӧм тӧдвылын кутӧмӧн да представитны СССР-са Совнаркомлы вынсьӧдӧм вылӧ.

9. Поручитны СССР-са Наркомземлы тӧлысся срокӧн разработайтны да представитны СССР-са Совнаркомлы вынсьӧдӧм вылӧ нечерноземнӧй полосаын выль муяс освоитӧм кузя уджъяс вылын выработка нормаяс, горючӧй рӧскодуйтӧм кузя нормаяс да бригадиръяслы, трактористъяслы да прицепщикъяслы уджысь мынтысян система.

10. Разрешитны нечерноземнӧй полосаса колхозъяслы нуӧдны водзджык кералӧм леснӧй площадьяс весалӧм, мыръяс бертӧм да кустарникъяс весалӧм му вылӧ, кодъясӧс закрепитӧма колхозъяс сайӧ да включитӧма выль муяс освоитан планӧ.

11. Сетны право Вологодскӧй, Горьковскӧй, Калининскӧй, Кировскӧй, Ленинградскӧй, Молотовскӧй, Свердловскӧй, Смоленскӧй, Ярославскӧй, Ивановскӧй да Московскӧй облисполкомъяслы да Удмуртскӧй АССР-са да Белорусскӧй ССР-са Совнаркомъяслы быд торъя случайын Главлесоохраналӧн территориальнӧй управлениеяскӧд сӧгласуйтӧмӧн разрешайтны колхозъяслы нуӧдны пашняяс улӧ кустарникъяс да вӧр участокъяс весалӧм муяс вылын, кодъясӧс закрепитӧма колхозъяслы водоохраннӧй зонаын, сійӧ случайясын, кор пашняясӧ пырӧны кустарникъяслӧн да вӧрлӧн негырысь массивъяс, кодъяс мешайтӧны правильнӧй севооборотъяс лӧсьӧдӧмлы. Муяс улӧ кустарникъяс да вӧр участокъяс весалӧм колхозъяслы разрешение нуӧдны быд колхозлы выль муяс освоитӧм кузя установитӧм план предеяъясын.

12. Пасйыны, мый нечерноземнӧй полосаын эмӧсь став позянлунъяс устойчивӧй пшеничнӧй база лӧсьӧдӧм вылӧ да веськӧдны внимание нечерноземнӧй полосаса республикаясысь совнаркомъяслысь, облисполкомъяслысь, райисполкомъяслысь, МТС-яслысь, совхозъяслысь да колхозъяслысь ӧзимӧй да яровӧй шобділысь кӧдза водзӧ паськӧдны коланлун вылӧ сідзи, медым нечерноземнӧй полоса пӧртны Сӧветскӧй Союзса тӧдчана пшеничнӧй районъясысь ӧтиӧ.

13. Пасйыны колхозъясӧн куйӧд дзик неудовлетворительнӧя хранитӧм да используйтӧм, кодi являйтчӧ важнейшӧй средствоӧн колхознӧй муяслысь урожайность кыпӧдӧм вылӧ.

Обяжитны СССР-са Наркомземӧс, республикаясса совнаркомъясӧс, областнӧй да районнӧй исполнительнӧй комитетъясӧс, колхозъясса председательясӧс 1941—1942 во чӧжӧн стрӧитны быд животноводческӧй ферма да конюшня бердын навозохранилище, простейшӧй жижеприёмникӧн.

(Водзӧ видзӧд 2-ӧд листб.).

НЕЧЕРНОЗЕМНӦЙ ПОЛОСАСА КОЛХОЗЪЯСЫН ДА СОВХОЗЪЯСЫН ПРАВИЛЬНӦЙ СЕВООБОРОТЪЯС ПЫРТӦМ ЙЫЛЫСЬ

(ПРОДОЛЖЕНИЕ)

Рекомендуйтны колхозъяслы:

а) начисляйтны единовременнӧя, поощрение пыдди, 10-сянь 20 трудоденьӧдз животноводческӧй фермаса заведующӧйлы да старшӧй конюхлы, кодъяс обеспечитісны куйӧд правильнӧя хранитӧм да муяс вылӧ аскадӧ новлӧм; трудоденьяс начисляйтӧм нуӧдны сы бӧрын, кор куйӧдсӧ лоӧ петкӧдӧма муяс вылӧ;

б) установитны пӧрадок, код дырйи быд колхознӧй двор сдайтӧ общественнӧй муяс вылӧ урчитӧм мында куйӧд скӧтлысь, кодъяс находитчӧны колхозникъяслӧн личнӧй пользованиеын;

в) сетавны скӧт вольӧс вылӧ идзас да торф да отсавны транспортӧн куйӧд петкӧдӧм да вольӧс ваялӧм могысь сэтшӧм колхозникъяслы, кодъяс куйӧдсӧ сдайтӧны общественнӧй муяс вылӧ;

г) общественнӧй пӧскӧтинаясӧн пользуйтчӧмын сетны преимуществояс сійӧ колхознӧй дворъяслы, кодъяс сетӧны куйӧд колхозлы.

14. Обяжитны нечерноземнӧй полосаса республикаясысь совнаркомъясӧс, областнӧй да районнӧй исполнительнӧй комитетъясӧс обеспечитны севооборотъяс пыртігӧн колхозъясын культураяс область, район да колхозъяс кузя правильнӧя разместитӧм, арталӧмӧн:

а) быд колхозлысь конкретнӧй особенностьяс да производство водзӧ развивайтӧмлысь перспективаяс районъяслы установитӧм кӧдза заданиеяс олӧмӧ пӧртӧм дырйи;

б) промышленнӧй центръяс да гырысь каръяс гӧгӧрын картофельно-овощнӧй да молочно-животноводческӧй базаяс лӧсьӧдӧм;

в) перерабатывающӧй промышленность матыса колхозъясысь колхознӧй сырьёӧн снабжайтӧм, малотранспортабельнӧй продукциялысь (картупель, овощи да с. в.) ылі перевозкаяс бырӧдӧмӧн;

г) овощнӧй да техническӧй культураяс вӧдитӧм вылӧ колхозъясын техническӧй базалысь наличие;

д) торъя колхозъясӧс найӧ позянлунъясысь вывті техническӧй культураяс кӧдзаясӧн перегружайтны не лэдзӧм.

15. Установитны, мый севооборотъяс лӧсьӧдігӧн должен лоны обеспечитӧма:

а) став колхознӧй муяс рациональнӧя использууйтӧм да колхознӧй производство отрасльяслысь развитие правильнӧя сочетайтӧм;

б) кӧдзаын ёнджыка ценнӧй культураяс бурджык предшественникъяс кузя разместитӧм, да почва обработайтӧмын, вынсьӧдӧмын да растениеяс бӧрся дӧзьӧрын правильнӧй система применяйтӧмӧн, передовӧй агротехника паськӧдӧм пыртӧмӧн, видзму овмӧсса передовикъяслысь практическӧй опыт использууйтӧмӧн;

в) быдмысь животноводстволы крепыд кормовӧй база лӧсьӧдӧм, кормовӧй севооборотъяс пыртӧмӧн, естественнӧй кормовӧй угодиеяс бурмӧдӧмӧн, полеводствоса, овощеводствоса да видзму овмӧс сырьё перерабатывающӧй промышленностьлысь отходъяс использууйтӧмӧн;

г) колхознӧй уджъяс комплекснӧя механизируйтӧм, колхозъясын удж правильнӧя котыртӧм да производительность кыпӧдӧм вылӧ медбур условиеяс лӧсьӧдӧм;

д) став культураяс сӧмын высокосортнӧй да бурмӧдӧм кӧйдысъясӧн, кыдзи селекционнӧй, сідзи и местнӧй сортъяс, кӧдзӧм;

е) унавося да ӧтивося турун кӧйдысъяс вӧдитӧм сэтшӧм расчетӧн, медым выполнитны турун кӧйдысъяс кузя государственнӧй обязательствояс да обеспечитны колхозъяслысь потребность, а сідзжӧ районнӧй семеноводческӧй колхозъясын да семеннӧй рассадникъясын унавося турунъяслысь сортовӧй кӧйдысъяс вӧдитӧм;

т) садъяс да ягодникъяс улын площадьяс водзӧ паськӧдӧм;

з) сельскохозяйственнӧй культураяс кӧдза улӧ торф перйӧм бӧрын площадьяс использууйтӧм;

и) почваяслӧн эрозиякӧд (вымываниелы да выдуваниелы) паныд тышкасьӧм кузя мероприятиеяс нуӧдӧн, севооборотъясса полеяс рельеф пӧкатлы пӧперек медбура разместитӧм, пӧкат пӧлӧн гӧрӧм категорическӧя дугӧдӧмӧн, оврагъяс да лыаяс вӧрӧн садитӧмӧн, ивнякъяслысь насадкаяс залужитӧмӧн да с. в.

16. Севооборот полеясын культураяс размещайтігӧн:

а) унавося турунъяс кӧдзӧм нуӧдны колосовӧй культураяс покров улын;

б) не лэдзны колосовӧй культураяс кузя колосовӧй дорвыв кык воысь дырджык кӧдзӧм;

в) шабді-долгунецлысь кӧдзаяс размещайтны ставнас 2 во пӧльзуйтчӧм клеверище кузя;

г) полевӧй севооборотъясын картупель кӧдзаяс размещайтны, кыдзи правилӧ, ӧзимӧй культураяс кузя, клеверлысь да ӧзимӧйяслысь бергӧдӧм пласт кузя;

д) ӧзимӧй шобділысь кӧдзаяс размещайтны, кыдзи правилӧ, чернӧй да ранней паръяс кузя, а шобді зерно-бобовӧй культураяс кузя, а сідзжӧ чистӧй удобритӧм пар вывса ӧзимӧяс кузя.

17. Обяжитны республикаясса Совнаркомъясӧс, облисполкомъясӧс да СССР-са Наркомземӧс нечерноземнӧй полосаса колхозъясын севооборотъяс пыртӧм (севооборот лӧсьӧдӧмлысь проект примитӧм, севооборотӧ вуджан план составитӧм да севооборотъяс натураӧ вуджӧдӧм), а сідзжӧ имеитчысь севооборотъяс упорядочитӧм помавны 4 воысь не сёрӧнджык, вояс кузя юклӧмӧн:

Областьяс да республикаяс	Колхозъяслӧн лыд			
	1941 во	1942 во	1943 во	1944 во
Архангельскӧй обл . . .	100	300	400	400
Вологодскӧй „ . . .	600	1.200	1.500	1.400
Горьковскӧй „ . . .	1.000	1.200	1.400	989
Ивановскӧй „ . . .	800	1.200	1.500	1.531
Калининскӧй „ . . .	1.600	2.200	2.700	3 251
Кировскӧй „ . . .	1.100	1.400	3.800	3.339
Ленинградскӧй „ . . .	1.000	1.500	2.300	2 000
Молотовскӧй „ . . .	400	600	1.000	1.197
Московскӧй „ . . .	1.400	1.800	1.996	—
Орловскӧй „ . . .	800	1.500	2.400	2.113
Рязанскӧй „ . . .	350	700	1.700	504
Свердловскӧй „ . . .	210	560	800	470
Смоленскӧй „ . . .	800	1.500	2 500	2.587
Тульскӧй „ . . .	400	800	1.600	1.344
Ярославскӧй „ . . .	700	1.300	2.000	2.130
Коми АССР	75	150	300	124
Марийскӧй АССР	400	580	709	—
Мордовскӧй АССР	150	300	500	462
Татарскӧй АССР	500	1.000	1.000	1.000
Удмуртскӧй АССР	400	700	1.000	432
Чувашскӧй АССР	300	500	534	—
Белорусскӧй ССР	2.000	1.545	—	—
Карело-Финскӧй ССР . . .	50	100	150	200

Севооборотъяслысь полеяс вундігӧн позянлун серти должен лоны использууйтӧма муяслысь натураын имеитчысь границаяс.

Установитны, мый установитӧм севооборотъясӧ вуджан кад (сійӧс освоитӧм), полеяс натураын вундалан кадсянь лыддьӧмӧн должен лоны 4 воысь не дырджык.

18. Установитны севооборотъяс разработайтан да пыртан татшӧм пӧрадок:

а) севооборотъяс пыртӧм кузя уджъяс котыртӧм да сійӧн непосредственнӧя веськӧдлӧм МТС-ясӧн обслуживайтан колхозъясын возлагайтсӧ МТС-яс вылӧ, а районын ставнас—районнӧй исполнительнӧй комитетъяс вылӧ;

б) севооборот пыртан проект составитӧм (севооборот обоснуйтӧм, полеяс разместитан план, севооборотӧ вуджан план составитӧм да с. в.) нуӧдсӧ непосредственнӧ колхоз правлениеӧн агроном веськӧдлӧм улын, землеустроителькӧд, зоотехниккӧд да мукӧд специалистъяскӧд тшӧтш;

Абубӧсь кӧ колхозса земельнӧй угодиеяслӧн доброкачественнӧй планъяс, нуӧдсӧ найӧс снимитӧм;

в) Колхозын разработайтӧм севооборотъяс проектъяслӧн правильность, государственнӧй плановӧй заданиеяслы сылӧн соответствие, культураяслӧн чередование, полеяс разместитӧм да севооборотӧ вуджан план прӧверайтсӧ районнӧй земельнӧй отделӧн, код бӧрын севооборот пыртан проект примитсӧ колхозникъяслӧн общӧй собраниеӧн да вынсьӧдсӧ районнӧй исполнительнӧй комитетъясӧн, код дырйи обязательнӧ должен ӧсь присутствуйтны колхозса председатель, агроном да землеустроитель, кодъяс участвуйтісны проект разработайтӧмын;

г) севооборотъяслысь проектъяс натураӧ вуджӧдӧм нуӧдсьӧ найӧс вынсьӧдӧмсянь тӧлысся срокӧн (тӧвся кадысь кындзи), код бӧрын колхозлы районнӧй исполнительнӧй комитетӧн сетсьӧны татшӧм документъяс: тӧлысся срокӧн—севооборот вынсьӧдӧм йылысь протокол, наӧ вуджан план основнӧй агротехническӧй мероприятиеяс индӧмӧн, полеяс размещайтӧм йылысь чертеж да локтан волӧн февраль тӧлысьысь не сёрӧнджык колхозса земельнӧй угодиеяслысь план севооборотлысь полеяс, плодовӧй, ягоднӧй да мукӧд унавося насаждениеяс да мукӧдтор нанеситӧмӧн.

Сійӧ колхозъяслы, кӧні сохраняйтчӧны водздзжык пыртӧм севооборотъяс, перечислитӧм документъяс сетӧм нуӧдсьӧ сійӧ севооборотъясӧ тайӧ постановлениеын установитӧм пӧрадокын районнӧй исполнительнӧй комитетӧн прӧверитӧм да вынсьӧдӧм бӧрын.

19. Обяжитны СССР-са Наркомземӧс, нечерноземнӧй полосаса республикаясысь совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс 1941—42 воясын нуӧдны агрономъяслы да землеустроительяслы инструктаж, гӧтӧвитны колана мында техник-сёмщикъясӧс, колхознӧй мерщикъясӧс, а сідзжӧ торф, кыдзи удобрение, перйӧм да использууйтӧм кузя техникъясӧс да колхознӧй бригадиръясӧс.

Нечерноземнӧй полосаса областьяс да республикаяс кузя курсъяс вылын слушательяслысь контингент установитны союзнӧй республикаясса наркомземъяслы.

20. Обяжитны нечерноземнӧй полосаса республикаясысь совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс кыскыны землеустроительнӧй уджъяс вылӧ землеустроительясӧс, кодъяс уджалӧны учреждениеясын да предприятиеясын не асланыс специальность серти, на сайын уджлысь непрерывнӧй стаж сохранитӧмӧн.

21. Установитны, мый землеустроительяс да агрономъяс севооборотъяс пыртӧм кузя вогӧгӧрся план тыртӧмысь да содтӧдӧн тыртӧмысь уджлӧн вылын качество дырйи получайтӧны премияяс тӧлысся оклад размерын.

22. Обяжитны нечерноземнӧй полосаса республикаясысь Совнаркомъясӧс да облисполкомъясӧс вайӧдны колхозъясӧдз кӧдза площадьяслысь да чистӧй парлысь планъяс пыртӧм севооборотъяскӧд соответствиеын.

23. Возложитны нечерноземнӧй полосаса республикаясысь Совнаркомъяс да облисполкомъяс вылӧ севооборотъяс правильнӧя пыртӧм вӧсна кывкутӧм да районнӧй исполнительнӧй комитетӧн вынсьӧдӧм севооборотъяс систематическӧя прӧверайтӧм.

Запретитны колхозъясса правлениеяслы, районнӧй исполнительнӧй комитетъяслы да областнӧй земельнӧй отдельяслы лэдзны севооборотъяс жуглӧм.

Севооборотъяс вежӧм вермас лоны лэдзӧма сӧмын республикаяса совнаркомъяс да областнӧй исполнительнӧй комитетъяс решение серти.

II.

СОВХОЗЪЯС КУЗЯ

24. Севооборотъяс травосеяние применяйтӧмӧн пыртны 1941—42 воясын совхозъясын, кодъяс расположитчӧмаӧсь гырысь каръяс да промышленнӧй центръяс гӧгӧр льнянӧй да семеноводческӧй совхозъясын, став совхозъясын севооборотъяс пыртӧм кузя удж 3 во чӧжӧн помалӧмӧн:

а) семеноводческӧй совхозъясын пыртны 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1—2 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2 полеӧн, зерновӧй да пропашнӧй культураяслӧн 4—6 полеӧн;

б) свиноводческӧй совхозъясын пыртны 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2 полеӧн да зерновӧй, зерно-бобовӧй культураяслӧн да картупельлӧн 4—6 полеӧн;

в) молочно-мяснӧй да овощемолочнӧй совхозъясын пыртны 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2—3 полеӧн да зерновӧй, зерно-бобовӧй культураяслӧн да картупельлӧн 4—5 полеӧн;

г) птицеводческӧй совхозъясын пыртны 8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2 полеӧн, зерновӧй да пропашнӧй культураяслӧн 5—6 полеӧн;

д) конезаводъясса овмӧсъясын пыртны 7—8—9—10-

(Помсӧ видзӧд 3-ӧд листб.)

ССР СОЮЗСА СОВНАРКОМЫН

НЕЧЕРНОЗЕМНӦЙ ПОЛОСАСА КОЛХОЗЪЯСЫН ДА СОВХОЗЪЯСЫН ПРАВИЛЬНӦЙ СЕВООБОРОТЪЯС ПЫРТӦМ ЙЫЛЫСЬ

(ПОМ)

польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 3—5 полеӧн да зерновӧй да зерно-бобовӧй культураяслӧн 3—5 полеӧн; конезаводъяслӧн полевӧй севооборотъясын допускайтсьӧ унавося турунъяслысь 1—2 поле сэні вӧвъяс видзӧм вылӧ используйтӧмӧн;

е) овцеводческӧй совхозъясын пыртны 8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 3—4 полеӧн да зерновӧй да зерно-бобовӧй культураяслӧн 3—5 полеӧн;

ж) техническӧй культураяс вӧдитан совхозъясын (льноводнӧй, коноплеводнӧй, каучуконосъяс вӧдитан) пыртны 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2—3 полеӧн, техническӧй культураяслӧн 1—2 полеӧн да зерновӧй культураяслӧн 3—4 полеӧн;

з) свекловичнӧй совхозъясын кольны существуйтысь да освоитӧм 8-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн 1 полеӧн, унавося турунъяслӧн 2 полеӧн, зерновӧй да колосовӧй культураяслӧн 4 полеӧн да сахарнӧй свеклалӧн 1 полеӧн;

и) главспиртлӧн совхозъясын, кыдзи правилӧ, 8—9-польнӧй севооборотъяс, чистӧй пара ӧти полеӧн, унавося турунъяслӧн кык полеӧн, пропашнӧй культураяслӧн (картупель да цикорий) кык полеӧн да зерновӧй колосовӧй да зерно-бобовӧй культураяслӧн куим-нёль полеӧн.

Совхозъяслӧн юкӧнлы лэдзны 10-польнӧй севооборот чернӧй паръяслӧн кык полеӧн;

к) махорочнӧй совхозъясын сохранитны существуйтысь 7-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн ӧти полеӧн, унавося турунъяслӧн кык полеӧн, махорка улын кык полеӧн, зерновӧй культураяслӧн кык полеӧн да 6-польнӧй севооборотъяс зерновӧйяслӧн ӧти полеӧн, унавося турунъяслӧн кык полеӧн да махоркалӧн куим полеӧн;

л) СССР-са Наркоммясомолпромлӧн (Заготскот, Скотооткорм, Главмясо да Главконсервмясо) кормовӧй овмӧсъясын пыртны, кыдзи правилӧ, полевӧй 7—8—9-польнӧй севооборотъяс чистӧй парлӧн ӧти полеӧн, унавося турунъяслӧн кыккуим полеӧн, пропашнӧйяслӧн ӧти полеӧн либӧ поле юкӧнӧн, зерновӧй колосовӧй да зерно-бобовӧй культураяслӧн кык-нёль полеӧн.

Лэдзны ӧткымын кормовӧй овмӧсъяслы пыртны кормовӧй севооборотъяс полевӧйяс пыдди, а сідзжӧ турунъяслысь ӧти поле полевӧй севооборотъясын;

м) овощнӧй да овощно-молочнӧй совхозъясын, а сідзжӧ мукӧд направлениеа совхозъясын пыртны куим типа татшӧм овощнӧй севооборотъяс, совхозъяслӧн конкретнӧй особенностьясысь зависимостьын:

овощнӧй орошаемӧй севооборотъяс, медсясӧ 3—4-польнӧйяс, кодъясӧс занимайтсьӧны ёнджыка ценнӧй овощнӧй культураяслӧн;

овощнӧй неорошаемӧй 5—6-польнӧй севооборотъяс овощнӧй культураяслӧн нёль-вит полеӧн да картупельлӧн ӧти полеӧн да овощнӧй неорошаемӧй 7—8-польнӧй севооборотъяс унавося турунъяслӧн кык-куим полеӧн, зерновӧй культураяслӧн ӧти полеӧн да овощнӧй культураяслӧн да картупельлӧн нёль полеӧн.

25. Обяжитны СССР-са Наркомсовхозовӧс, Наркомпищепромӧс да Наркоммясомолпромӧс да пригороднӧй овмӧсъяслысь трестъясӧс севооборотъяс пыртігӧн:

а) полевӧй севооборотъяс пыртігӧн ӧттшӧтш пыртны кормовӧй севооборотъяс размеръясын, мыйда колӧ животноводство кӧрымӧн обеспечитӧм вылӧ;

б) выявитны совхозъясын гӧрны шогман став муяс севооборотъяслӧн полеясӧ включитӧм могысь, корчуйтӧм, кустарникъяс весалӧм да нюръяс косьтӧм щӧт весьтӧ выль муяс освоитӧм предусмотритӧмӧн;

в) кык тӧлысся срокӧн разработайтны да вынсьӧдны полевӧй, кормовӧй да овощнӧй севооборотъяслысь посовхознӧй схемаяс;

г) тырвыйӧ эштӧдны совхозъясӧс землеустроитӧм да 3 вося срокӧн севооборотъяс натураӧ вуджӧдӧм;

д) быд совхозын котыртны унавося турунъяслысь (клевер, тимофеевка) кӧйдыс производитӧм размеръясын, мыйда колӧ кӧйдыс кузя потребность быд совхозлысь тырвыйӧ обеспечитӧм могысь, а Наркомсовхозовъясса семеноводческӧй совхозъясын котыртны турунъяслысь севооборотъяс.

26. Установитны, мый быд совхозлы севооборотъяс да сы вылӧ вуджан планъяс разрабатывайтсьӧны совхозса директорӧн да главнӧй агрономӧн, обсуждайтсьӧны совхозъясса работникъяслӧн производственнӧй совещание вылын да утверждайтсьӧны союзнӧй подчинениеа быд совхоз кузя—СССР-са союзнӧй наркоматса Наркомӧн, а республиканскӧй подчинениеа быд совхоз кузя—республиканскӧй наркоматса Наркомӧн.

Совхозъясӧ пыртӧм севооборотъяс вермас лоны вежӧма сӧмын СССР-са союзнӧй, республиканскӧй соответствующӧй наркоматъясса Наркомъяс разрешениеӧн.

* * *

„Нечерноземнӧй полосаса колхозъясӧ да совхозъясӧ правильнӧй севооборотъяс пыртӧм йылысь" СССР-са Народнӧй Комиссаръяс Сӧветлӧн постановлениеын веськӧдсьӧ внимание став колхозъяслӧн, МТС-ясса работникъяслӧн да совхознӧй организаторъяслӧн да видзму овмӧсса специалистъяслӧн, сӧветскӧй да земельнӧй органъяслӧн сы вылӧ, медым быд совхозын да колхозын пыдіа проработайтны став агротехническӧй мероприятиеяс, кодъяс йитчӧмаӧсь правильнӧй севооборотъяс пыртӧмкӧд, а сідзжӧ сы вылӧ, медым используйтны видзму овмӧсса передовикъяслысь да стахановецъяслысь опыт видзму овмӧсса культураяслысь урожайность став мераясӧн кыпӧдӧм могысь.

ИСПЫТАНИЕЯС СДАЙТНЫ „ОТЛИЧНО" ДА „ХОРОШО" ВЫЛӦ.

ПРИМЕРНӦЙ ШКОЛЬНИК

Лёня, кыдзи нин сійӧ велалӧма, садьмис 7 час асылын. Сразу чеччыштіс вольпась вылысь, восьтіс ӧшинь форточка да пасьтасьыштӧмӧн—ывлаӧ.

— Раз два... раз, два...—командуйтӧ аслыс Лёня утреннӧй гимнастика вӧчигӧн. Гимнастикаӧн сійӧ заводитӧ ассьыс быд лун. Кутшӧм лӧсьыда асьтӧ чувствуйтан та бӧрын лунтыр! Урок вылын мукӧдъяс оз-оз дай нюжмасьыштасны, то кӧдӧскӧ очсӧдлӧ. А Лёня--бодрӧй настроениеа, ставнас сетчӧма уроклы.

Нёльӧд во Лёня велӧдчӧ школаын, и тайӧ кадколаснас оз вӧвлы сылӧн не сӧмын „плохо", но и посредственнӧй отметкаяс. Кунмнан классӧ помавліс похвальнӧй грамотаӧн.

Торйӧн радейтӧ сійӧ роч кыв. Лыддысьӧм—Лёнялӧн радейтана занятие, быд прӧст кад сетӧ лыддысьӧмлы.

Нёльӧд классаяс радейтӧны ассьыныс ёртӧс сы вӧсна, мый сійӧ скромнӧй, некор оз зазнавайтчы, нинӧмӧн векор оз ошйысь, окотаӧн отсалӧ велӧдчӧмын ёртъясыслы. Эз прӧста бӧръяны сійӧс отряднӧй сӧветса председательӧн.

Учитель оз помнит, медым ковмис сылы мыйыськӧ ӧлӧдны Лёняӧс, либӧ медым эз вӧч сылысь кутшӧмкӧ задание.

— Ӧд пыр Лёня локтӧ сбор ли занятие вылӧ аккуратнӧя, галстука, ведитӧ асьсӧ делӧвӧя. Настоящӧй пионер,—висьталӧ сылӧн вожатӧй.

Быд лун, школаысь воӧм бӧрын, Лёня петӧ ывлаӧ лыжнӧй прогулка вылӧ. Час кык исласьыштӧм бӧрын—гортӧ, велӧдны урокъяс. Свежӧй юрнад кокниджыка гӧгӧрвосьӧ. Первой решайтӧ задачаяс, примеръяс, а сы бӧрын гижӧ да лыддысьӧ. Часӧнджынйӧн—кык час тырмымӧн, медым бура гӧтӧвитны урокъяс.

А прӧст кадӧ и мамыслы отсыштас. Мамыс зэв доволен аслас пиӧн.

Лёнялӧн эм замечательнӧй привычка: мыйӧ кӧть оз кутчысь, быдтор старайтчӧ вӧчны бура. Со, и ӧні гӧтӧвитчӧ сійӧ аслас отрядкӧд олимпиада кежлӧ.

Лёня вӧчӧ машиналысь модель, кодлысь конструкциясӧ ӧнӧдз видзӧ секретын. Но ёртъясыс уверенӧсь, мый и тайӧ пӧрйӧ лоас сылӧн мыйкӧ интереснӧй.

Рисунок ли, модель ли, тетрадь, книга—Лёнялӧн торъялӧны аккуратностьӧн, сӧстӧмлунӧн. Да и ачыс сійӧ опрятнӧй—сӧстӧм дӧрӧма, шыльӧдӧм юрсиа, пыр вӧня.

Лёня Шмарин—примернӧй школьник. Быдтор удитӧ сійӧ вӧчны, сы вӧсна, мый эм сылӧн чорыд режим, кодӧс соблюдайтӧ пыр.

И. И. ПИМЕНОВ.

Мылдинса средней школа.

БУРА КОЛЛЯЛІСНЫ КАНИКУЛЪЯС

Гажаа коллялісны Сыктывкарса пионеръяс да школьникъяс Пионеръяслӧн керкаын прӧст кад. Тані быд лун вӧлі некымын сё морт.

Март 23 лунӧ воссис шахматнӧй турнир, кӧні участвуйтісны Сыктывкарскӧй школаясса медбур шахматистъяс: Копычев (2-ӧд школа), Блинов (1-ой школа) да мукӧдъяс. Турнир муніс март 30 лунӧдз.

Неважӧн тані вӧлі старшӧй класъясса велӧдчысьяс самодеятельностьлӧн вечер. Котыртӧма детскӧй кукольнӧй театр, кодӧн веськӧдлӧ Коми драмтеатрса артист Эманин ёрт. И, колӧ сетны справедливость, первойсянь жӧ завоюйтіс сійӧ челядь пӧвсын ыджыд авторитет. И детсадникъяс, кодъяс кодкӧ лунӧ видзӧдісны кукольнӧй театрлысь выступайтӧм, и октябрята, и школьникъяс ӧткодя восхищайтчисны выль театрӧн.

Карса пионеръяслӧн да школьникъяслӧн физкультурнӧй вечер, художественнӧй вечер, детскӧй художественнӧй студиялӧн выступлениеяс, да нӧшта уна интереснӧй тор видзӧдісны челядь Пионеръяслӧн керкаын каникулъяс дырйи.

М.

Уджавтӧм организация

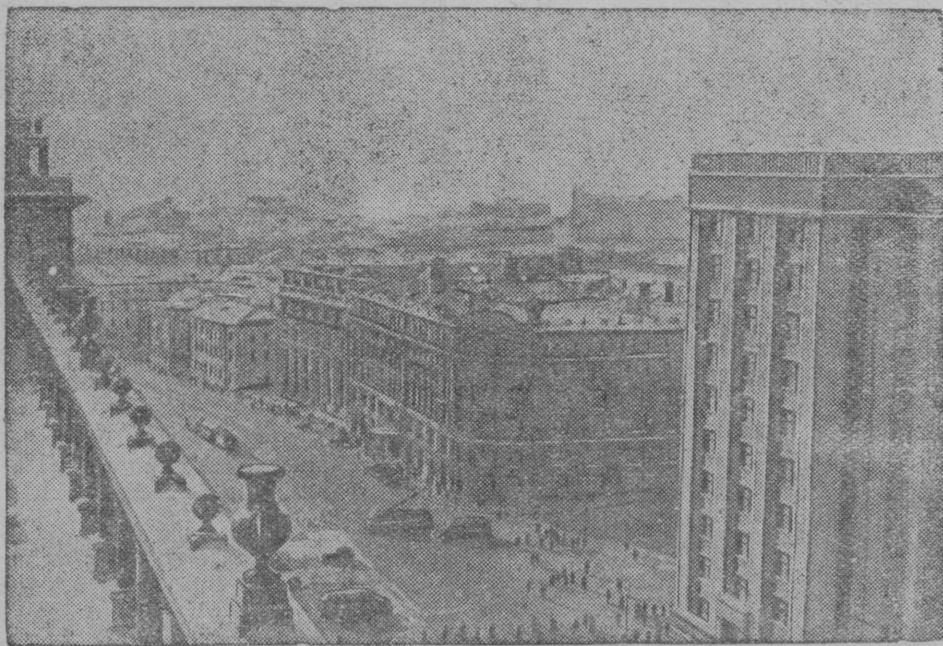
Сталин нима колхоз бердса комсомольскӧй организация (Удора р-н) бӧръя кадӧ дзикӧдз личӧдіс уджсӧ. Лыжнӧй комсомольскӧй кроссын сэсь эз участвуйт ни ӧти комсомолец. Организацияса секретарь Д. М. Борисов весиг эз чукӧртлы та кузя собрание. Найӧ оз лӧсьӧдчыны и гимнастическӧй ордйысьӧмъяс кежлӧ.

Сиктын эм уна томйӧз, колхознӧй производство вывса стахановецъяс, но накӧд комсомолецъяс оз занимайтчыны. Абу дивӧ та бӧрын, мый нёль во чӧжӧн тайӧ организацияысь пыртӧм эз быдмы.

Воис нин тулыс, а колхоз кӧдзны век на абу дась. Куйӧд да торф кузя план абу тыртӧма, потш, майбг оз тырмы, инвентарь ремонтируйтӧм. А комсомольскӧй организациялы тайӧ быттьӧкӧ оз касайтчы. Сійӧ равнодушнӧя мунӧ уна тырмытӧмторъяс дінті, кодъяс эмӧсь колхознӧй производство вылын.

Сталин нима колхозса комсомолецъяслы колӧ серьёзнӧя перестроитчыны да активнӧя включитчыны ВКП(б) XVIII-ӧд ставсоюзса конференциялысь решениеяс олӧмӧ пӧртӧмӧ.

М. ТЕРЮКОВ.

МОСКВА. Снимок вылын: Манежнӧй площадь. Веськыдвылас—СССР-са СНК-лӧн керка.

76

Ловзьӧдны учебнӧй группаяс

Колян вося декабрьын Кослан сиктса допризывникъяс асланыс инициатива серти котыртісны 11 мортысь учебнӧй группа. Допризывник-комсомолецъяс серьёзнӧя босьтчисны изучайтны военнӧй делӧ да шедӧдісны тӧдчана успехъяс. Февральлӧн мӧд джынйӧдз будущӧй боецъяс пройдитісны 110 часа программа. Найӧ нетерпениеӧн виччысисны лыжнӧй подготовка заводитчӧм, кодлы планын вӧлі сетӧма 35 час. Тӧв кутіс вин кольны, но лыжи вылын занятиеяс эз на вӧвны. Тайӧ лои сы вӧсна, мый командир Дубленниковӧс ОАХ-лӧн райсӧвет ыстіс командировкаӧ, а сы местаӧ мӧд мортӧс эз корсь.

Татшӧм жӧ положениеыс и Сементуруна, Нитша, Рыныша, Усс да мукӧд лесоучасткоъясса учебнӧй группаясын, кытчӧ командиръясӧ корсьӧм йылысь ОАХ райсӧвет оз весиг и мӧвпав. Аслас бездеятельностьӧн райсӧвет сӧмын кусӧдіс допризывник комсомолецъяслысь замечательнӧй инициативасӧ. Йӧз абутӧм вылӧ райсӧветлы ыстысьны оз позь: районын эмӧсь уна демобилизуйтчӧм красноармеецъяс, запасса командиръяс, кодъяс эськӧ радпырысь босьтчасны командуйтны учебнӧй группаясӧн.

Делӧыс ОАХ райсӧвет сайын. М. ОЛЬШАНОВ.

Удора р-н.

ХРОНИКА

СССР-са Совнарком назначитіс А. П. Завенягин ёртӧс СССР-са Внутренней Делӧяс кузя Народнӧй Комиссарӧс вежысьӧн.

СССР-са Совнарком назначитіс Н. Г. Бруевичӧс СССР Совнарком бердса Высшӧй Школа Делӧяс кузя Ставсоюзса Комитетса председательӧс первой вежысьӧн. (ТАСС).

ВКП(б) горкомлӧн пленум

Март 24 лунӧ муніс ВКП(б) горкомлӧн пленум. Пленум обсудитіс кык вопрос: 1. Карын народнӧй образование состояние йылысь да 2. Организационнӧй вопросъяс.

Первой вопрос кузя докладӧн выступитіс уджалысь йӧз депутатъяслӧн Сыктывкарскӧй городскӧй Сӧвет исполкомса председательӧс вежысь Улитина ёрт.

Доклад помасьӧм бӧрын вӧліны оживленнӧй прениеяс. Прениеясын выступайтысь педагогическӧй институтса директор Степуло ёрт индіс республиканскӧй газетъяс листбок вылын медбур учительяслӧн удж опытӧн вежласьӧм котыртны коланлун йылысь.

Фомин ёрт (ВКП(б) обком) пасйис школьнӧй комсомольскӧй да пионерскӧй организацияяслӧн ВЛКСМ горкомӧн омӧля веськӧдлӧм йылысь. Первой средней школаын 81 комсомолец пӧвсысь 11-ыс оз успевайтны, 351 пионерысь 71 имеитӧны омӧль отметкаяс. Тайӧ школаӧ горкомолса секретарь Атясова ёрт эз на весиг пыравлы.

Балин ёрт резкӧя критикуйтіс горисполкомса веськӧдлысьясӧс школаясӧс песъӧн обеспечитӧм діӧ бездушнӧя относитчӧмысь.

Сы бӧрын выступитіс ВКП(б) горкомса секретарь Мезенцева ёрт, коді сувтліс сы вылӧ, мый карын 120 саяс школьнӧй возрастa челядь абу шымыртӧма велӧдчӧмӧн. Найӧс колӧ быть шымыртны. Водзӧ Мезенцева висьталіс, мый уна учительяс омӧля кыпӧдӧны ассыныс квалификация. 60 саяс учитель карын эз пройдитны квалификационнӧй комиссия, но найӧ некӧн эз велӧдчывны.

Пленум примитіс развернутӧй решение карын народнӧй образование делӧ бурмӧдӧм кузя.

Пленум бӧрйис промышленность кузя ВКП(б) горкомса секретарьӧн Н. В. Баранов ёртӧс.

УКАЗ

СССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумлӧн

Академик Н. Д. Зелинскийӧс Трудовӧй Краснӧй Знамя орденӧн наградитӧм йылысь

Органическӧй химия кузя научнӧй проблемаяс разработайтан юкӧнын выдающӧйся заслугаясысь, чужан лунсянь 80 во тырӧмкӧд йитӧдын, наградитны академик Николай Дмитриевич Зелинскийӧс, кодӧс войдӧр вӧлі наградитӧма Ленин орденӧн, Трудовӧй Краснӧй Знамя орденӧн.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, 1941 вося март 29 лун.

СССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумын

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум образуйтіс Резиновӧй Промышленность кузя общесоюзнӧй Народнӧй Комиссариат, сійӧ составӧ каучук, резина, шинаяс да асбест вӧчӧм кузя предприятиеяс включитӧмӧн.

СССР-са Резиновӧй Промышленность кузя Народнӧй Комиссарӧн назначитӧма Тихон Борисович Митрохин ёртӧс.

Европаын да Африкаын война

(Военнӧй действиеяслӧн дневник)

Англо-германскӧй фронт вылын пасйысьӧны море вылын германскӧй вооруженнӧй вынъяслӧн активнӧй действиеяс. Кыдзи юӧртсӧ германскӧй командованиелӧн сводкаын, германскӧй самолётъяс вӧйтісны Англия гӧгӧрса ваясын да Атлантическӧй океанын некымын английскӧй торговӧй пароход.

Рот мыссянь 500 километр рытыввылын, Атлантическӧй океанын германскӧй бомбардировщик атакуйтіс ыджыд транспорт войскаӧн да вӧчис сылы повреждениеяс.

Март 29 лунлы паныда вой англо-германскӧй фронт вылын нинӧм существеннӧйыс эз вӧв.

Албанияса фронтъяс вылын вӧлі артиллерийскӧй перестрелка. Активнӧя действуйтіс кыкнан воюйтысь стороналӧн авиация. Итальянскӧй самолётъяс,— висьтавсӧ итальянскӧй верховнӧй командованиелӧн сводкаын, — уськӧдчылісны греческӧй военно-воздушнӧй база Пилоса (Наварина) вылӧ.

Греческӧй авиация бомбардируйтіс неприятельскӧй военнӧй объектъяс. Грецияса государственнӧй безопасность кузя министерство юӧртӧ Пелопанессалысь рытыв-войвыв сельскӧй районъяс да Эгейскӧй мореса ӧткымын діясса бухтаын сулалысь посни судноясӧ итальянскӧй самолётъясӧн бомбардируйтӧм йылысь.

Асыввыв Африкаын мунӧны чорыд бойяс Керенсянь асыввылын. Английскӧй войска наступайтӧны Эритреялӧн столица Асмаралань направлениеын. Водзӧ преследуйтсӧны итальянскӧй частьяс, кодъяс эвакуируйтісны Харар.

Март 29 лун. (ТАСС).

Германия да Англия костын война. СНИМОК ВЫЛЫН: Немецкӧй гидропланъяс аэродром вылын.

Фото ТАСС.

ВЕСЬКӦДӦМ

„ВКП(б) XVIII Ставсоюзса конференциялӧн итогъяс да комсомольскӧй организацияяслӧн могъяс йылысь" ВЛКСМ Коми областнӧй да карса организацияясса актив собраниелӧн резолюция текстын, кодӧс опубликуйтӧма миян март 29 лунся номерын, витӧд колонкалысь мӧд абзацсӧ колӧ лыддьыны тадзи:

„Активлӧн собрание сувтӧдӧ могӧн руководящӧй комсомольскӧй работникъяс водзӧ."

Театр

„ШЫПИЧА"

Премьера Коми национальнӧй драматическӧй театрын

Коми национальнӧй драматическӧй театр тайӧ лунъясӧ Сыктывкарса зрительяслы петкӧдліс ассьыс выль премьера—Н. Фроловлысь „Шыпича".

Постановка донъявтӧдз медводз туйӧ сувтлыны пьесалӧн текст вылас, мыйда сійӧ совершеннӧй, кыдз литературнӧй произведение. Ӧткымынъяс дасьӧсь донъявны сійӧс кыдз ыджыд вклад комі драматургияӧ, а сідзжӧ и поэзияӧ. Мукӧдъяс утверждайтӧны, мый Н. Фроловлӧн „Шыпича" („Пемыд пармаын") пьеса страдайтӧ уна тырмытӧмторйӧн, кыдз сюжетнӧй разработка боксянь, сідзи и кыв боксянь. Бӧрйя мнениеыс, кажитчӧ, правдивӧйджык. Сюжетнӧй композициялӧн да кывлӧн тырмытӧмлунъясыс торъя выпуклӧя тӧдчисны сцена вылын.

Литературнӧй произведение сӧмын сэк кутас имеитны дон, кор сылӧн идеяыс органическӧя йитчӧ геройяслӧн образъяскӧд да действиеяскӧд. „Шыпичалӧн" основнӧй тырмытӧмторйыс сыын и эм, мый сылысь идеясӧ абу тырвыйӧ закрепитӧма пьесаса геройяс действиеяслӧн да образъяслӧн. Например, пьесаын нинӧмӧн абу подулалӧма, мыйла Суханов-Шыпичалы ковмис эновтны ассьыс купеческӧй овмӧс да мунны разбойничайтны. Тайӧ кажитчӧ лӧсявтӧмӧн и тешкодьӧн. Абу лӧсялана и Ярашлӧн Шыпича шайкакӧд ӧтлаасьӧмыс, ӧншта нин сійӧн, мый том дырйиыс, Пармаын, кӧні сійӧ пострадайтіс народ вӧсна выступлениеысь, сійӧ эз вермыв не сталкивайтчывны эксплоататор Суханов-Шыпичакӧд. Тырмытӧма подулавтӧм вӧсна абу эскана и сійӧ кокниdлунысь, кутшӧмӧн Яраш вермӧ вӧчны переворот „вольнӧй йӧз" (но збыльвывлассӧ „разбойникъяс") сознаниеын да заставитны найӧс ӧтсӧгласӧн шуны:

...Оз позь пыр овны тадз, оз позь
Ас вӧсна сӧмын пуны кось...
...Кӧть кӧн, голь йӧзлӧн мог да синва—
Тшӧтш миян синва, миян шог.
.. Мед эськӧ, ёртъяс кытчӧ волам,
Сэн бырӧ озыръясысь полӧм...

Ставыс тайӧ бӧрвылас оз подтверждайтчы Ярашлӧн котыр действиеясӧн, не кӧ артавны Шыпичаӧс разгромитӧм, код вылӧ основнӧй помкаӧн, колӧ век жӧ чайтны, вӧлі грабитӧм эмбур пышйӧдӧмысь водзӧс мынтӧм.

Мукӧд, поснидджык сюжетнӧй тырмытӧмторъяс вылӧ сувтлытӧг колӧ пасйыны пьесалӧн сьӧкыд кыв вылӧ. Инверсияяслӧн мератӧг пользуйтчӧм, вайӧдӧм фразаяслӧн искусственностьӧ, гӧгӧрвотӧмӧ, мый вӧсна пьесалӧн текстыс сьӧкыда воӧ зрительӧдз. Вайӧдам некымын пример:

..Эм, позяс сьӧрсьыны мый нуны.
...Быд эмыс миян помтӧм ӧкмис...
...Сы дінӧ кыссям, кытчӧдз
Оз эдзы нэм гу дор... да с. в.

Пьеса текстлысь тырмытӧмторъяссӧ постановщик (режиссер Н. Дьяконов), тӧдӧмысь, эз вермы эськӧ бырӧдны, но век жӧ зритель имеитіс право виччысьны бурджык постановка. Премьераын зэв уна режиссерскӧй недоработка, торъя нин массовӧй сценаясын.

Главнӧй геройлысь — Ярашлысь—роль исполняйтысь артист И. Н. Попов эз вермы корсьны колана выразительность, медым петкӧдлыны ыджыд страсть, переживаниеа мортӧс. Сы вылӧ требуйтчӧ рольсӧ ёнджыка прочувствуйтӧм да движениеяслысь ӧткымын театральность бырӧдӧм.

Ёна удачнӧйджык эськӧ вӧлі Васька Йӧршлӧн образыс, артист Бутиков кӧ этшаджык вӧтлысяс тайӧ бӧрлын ковтӧм комизм бӧрся.

Шонді-выв ворсӧмын (артистка Т. Пунегова) эзджык тырмы колана лиричность, кӧть эськӧ дзоньнас сійӧ рольсӧ нуӧдіс эз омӧля.

Медся выпуклӧя петіс постановкаын Шыпича, кодлысь рольсӧ исполняйтіс артист С. Ермолин. Но Шыпича ёна ворссис артистлӧн омӧль дикция вӧсна.

Зэв бур впечатление кольӧны художница А. А. Полозовалӧн декорацияяс, кодъясын природаӧ чувствуйтан став естественностьнас, романтичностьнас. Сэтшӧм сложнӧй декорацияяс, кыдз Эжва вылын гожся рытӧ пыжӧн кыскысьӧм, керка сотчӧм да мукӧдъяс исполнитӧма мастерскӧя.

Ыджыд внимание сідзж заслуживайтӧны сыланкывъяслы композитор П. Анисимовлӧн оптимизм выражайтан, овны, тышкась ны чуксалан мелодияяс, кодъясӧн ойдӧма бытть став парма. Зэв лӧсьы музыкальнӧй оформлениеыс и композитор Б. Терентьевлӧн.

Ф. В. ЩЕРБАКОВ.

Зам. отв. редактора А. П. РАЗМЫСЛОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 3, редакция газеты «Коми Комсомолец». Телефон: 5—01.

Ц1380. 11 Республиканская типография, г. Сыктывкар.